

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALECTEN

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

VRAGENLIJST 185

SEPTEMBER 2008

KERK EN GELOOF

Dialect van : .....(stad, dorp, gehucht, wijk),

.....(gemeente). .....(prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam : .....

Geboorteplaats : .....

Geboortjaar : .....

Waar opgegroeid : .....

(vroeger) beroep : .....

In welke gemeente werd beroep uitgeoefend : .....

Dialect van moeder : .....

Dialect van vader : .....

Dialect van echtgeno(o)t(e) : .....

Ik ben naar school geweest tot ..... jaar

Datum van invullen van vragenlijst : .....

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

OPGETEKEND DOOR :

Naam : .....

Geboorteplaats : .....

Geboortjaar : .....

Dialect : .....

(vroeger) beroep : .....

Ik ben naar school geweest tot ..... jaar.

Hoogste diploma : .....

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialectwoordenboek. Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialectuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialect van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

1. In en rond de kerk

Hoe noemt u in uw dialect:

1	De rechterhelft van de kerk, die vroeger bestemd was voor de mannen?	
2	De linkerhelft van de kerk, die vroeger bestemd was voor de vrouwen?	
3	Stenen zuil waarop een boog of gewelf van de kerk steunt?	
4	De meest katholieke kerken zijn voorzien van veelkleurige ramen waarin vaak godsdienstige voorstellingen zijn afgebeeld. Hoe noemt u zo een raam?	
5	Het verhoogde gestoelte in het midden van de kerk waarop vroeger de preek werd gehouden door de priester?	
6	Kent u een humoristische naam voor de preekstoel? Bv. in de zin: <i>Die preek hield maar niet op, ik geloof dat de pastoor wel een uur in zijn ... heeft gestaan.</i>	
7	De galerij boven het kerkportaal, waar het orgel staat en het zangkoor zingt?	
8	Het gebouwtje van de gemeentelijke overheid in de nabijheid van de kerk waar vroeger de overledenen die geen thuis hadden werden opgebaard in afwachting van hun begrafenis?	
9	Geld dat men in het offerblok stopt?	
10	Geld dat men in de kerk betaalt voor het huren van zijn stoel?	
11	De meer gegoede burgers hadden soms een eigen kerkstoel, veelal met stof bekleed en met hun naam erop. Hoe noemt u zo een stoel?	
12	Het beeld waarop Jezus Christus aan het kruis is afgebeeld?	
13	Het beeld van de heilige maagd Maria?	

14 Kastje of kistje, meestal uit rijk versierd edelmetaal of verguld hout waarin de relikwieën bewaard worden?	
15 Houder waarin brandende kaarsen gezet kunnen worden, meestal opgesteld bij een heiligenbeeld? De gelovigen kunnen er tegen vergoeding een kaarsje laten branden.	
16 Het door de communiebanken afgescheiden, verhoogde voorste deel van de kerk, waar het hoofdaltaar en de koorbanken zich bevinden?	
17 De tafel op het priesterkoor waarachter de priester de Heilige Mis opdraagt?	
18 Het geheel van zitplaatsen op of in het priesterkoor, meestal bestaande uit oplopende banken, bestemd voor monniken en kanunniken?	
19 Het vertrek in of aan de kerk, waarin de gewijde voorwerpen bewaard worden en waar de priester zich aankleedt voor de dienst?	
20 Windwijzer boven op de torenspits van de kerk, in de vorm van een haan?	
21 De klepel van de kerkklok?	
22 Touw of riem waaraan de klokkenluiders trekken om de klokken te luiden?	
23 De persoon die de klokken luidt?	
24 Luiden, sprekend van de klokken? Bv. in de zin: <i>na de stilte sinds Witte Donderdag gaan op Paasmorgen alle klokken aan het ...</i>	
25 Wat zegt u als de klokken een kwartier à 20 minuten voor het begin van de kerkdienst luiden om de parochianen naar de dienst uit te nodigen? Bv. in de zin: <i>Het ... voor de hoogmis.</i>	
26 Nadat de klokken de parochianen een eerste keer naar de kerkdienst hebben uitgenodigd, zwijgen ze tot enkele minuten voor het begin van de dienst. Wat zegt u als de klokken vlak voor het begin van de dienst opnieuw beginnen te luiden?	Bv. in de zin: <i>We moeten al naar de mis vertrekken, want het ...</i>

27 Hoe zegt u: de klokken luiden voor het Angelus?	
28 De klok(ken) luiden voor iemand die pas gestorven is?	
29 De doodsklok, dat is de klok die geluid wordt wanneer iemand pas overleden is? (eindeklok, endelklok)	
30 De ruimte waar de touwen hangen waarmee men de klokken luidt, gewoonlijk in het kerkportaal onder de toren?	
31 Een begrafenis?	
32 De plechtige begrafenisdienst met drie priesters, die vroeger meestal in de late voormiddag werd gehouden en die alleen rijke mensen zich konden veroorloven?	
33 De eigenlijke teraardebestelling, waarbij men de kist met de overledene laat zinken in het graf?	
34 Een kerkelijke begrafenis zonder voorafgaande uitvaartdienst?	

2. Liturgie en devotie

Hoe noemt u in uw dialect:

35 Het kerkboek met de gebeden, dat de gelovigen meenamen naar de mis?	
36 Het dikkere en duurdere kerkboek dat men vroeger kreeg bij de Plechtige Communie?	
37 De ordebewaker in de kerk, die gewoonlijk in uniform gekleed gaat en voorzien is van een bandelier en een staf?	
38 Kerkelijke bediende die met de dagelijkse zorg voor het kerkgebouw en de kerkdienst belast is? Hij speelt ook op het orgel.	
39 Hoe noemt u de echtgenote van de koster?	

40	Hoe noemt u een vrouw die het kostersambt uitoefent?	
41	Een mis zonder liturgische gezangen?	
42	Een mis die gelezen wordt op vraag van één of meerdere gelovigen?	
43	Een mis die in sommige streken één week na iemands begrafenis wordt opgedragen in opdracht van de nabestaanden?	
44	Een mis op de verjaardag van iemands overlijden?	
45	De homilie, de rede na het evangelie waarin de Bijbeltekst verklaard wordt?	
46	Het inzamelen van geld door met een schaal rond te gaan in de kerk, meestal na de preek?	
47	Met de schaal rondgaan in de kerk?	
48	De persoon die met de schaal rondgaat in de kerk?	
49	Het ritueel waarbij de gelovigen na het evangelie en het credo naar voren gaan en een geldelijke gift als offergave deponeren in een schaal die hun door de priester wordt aangereikt? Bv. in de zin: <i>Op een begrafenisdienst verlaten veel mensen de kerk na de...</i>	
50	Hoe noemt u het deelnemen aan dit ritueel? B.v. in de zin: <i>in een begrafenisdienst gaat eerst de familie ...</i> <i>(t'offrande gaan, ten offer gaan)</i>	
51	Tijdens de mis naar voren gaan om de hostie te ontvangen, die het lichaam van Christus symboliseert?	

52	Vroeger was het gebruikelijk dat de gelovigen na de afsluiting van de mis met de zegen van de priester nog eens naar voren gingen om een geldelijke bijdrage te deponeren in een schaal die hun door de priester werd aangereikt. Hoe noemt u het deelnemen aan dat ritueel? Bv. in de zin: <i>In de hoogmis gingen haast alle parochianen naar de offerande, maar veel minder gingen ...</i>	
53	Hoe noemt u in het algemeen de gewaden die de priester draagt tijdens het opdragen van de mis?	
54	Vroeger droegen priesters een lang zwart gewaad dat van voren met een rij van knoopjes bezet was. Hoe noemt u zo een gewaad?	
55	Boven dit zwarte gewaad werd soms een kort wit kleed gedragen, bijvoorbeeld bij het afnemen van de biecht. Hoe noemt u zo een gewaad?	
56	Gouden of zilveren, meestal zonvormig vaatwerk waarin de Heilige Hostie ter aanbidding wordt uitgesteld?	
57	Bolvormige borstel met stijve haren voor het sprenkelen van wijwater?	
58	Jongen (later ook meisje) in een toog met een wit overkleed, die de priester assisteert bij het opdragen van de heilige mis?	
59	Kent u een spottende benaming voor een misdienaar? Zo ja, welke?	
60	Vul het passende lidwoord in (<i>de</i> of <i>het</i>): <i>Er werd een bijdrage gevraagd aan de parochianen om ... orgel van de parochiekerk te restaureren.</i>	
61	De persoon die het orgel bespeelt?	
62	Dag in de loop van het kerkelijk jaar waarop het Allerheiligste aanbeden wordt? De datum varieert van parochie tot parochie.	

63	Meerdaagse reeks preken en gebeden die eens om de paar jaar in de parochie werd gehouden ter heropwekking en verdieping van het geloof en ter bekering van zondaars?	
64	Zich in een gebed tot God richten? Bv. in de zin: <i>Een Weesgegroeitje ...</i>	
65	Een kruisteken maken?	
66	Een brood met een mes bekruisen voordat men het aansnijdt?	
67	Gebed gericht tot God, dat begint met de woorden 'Onze vader die in de hemel zijt'?	
68	Kort gebed tot Maria, dat begint met de woorden: 'Wees gegroet Maria'?	
69	Lofgebed gericht tot God, dat begint met de woorden 'Eer aan de Vader' of 'Glorie zij de vader'?	
70	Bidsnoer dat bestaat uit een aantal kralen, die tezamen vijf onzevaders gevolgd door telkens tien weesgegroeiten vertegenwoordigen?	
71	Hoe noemt u het deel van de rozenkrans dat bestaat uit één onzevader, tien weesgegroeiten en één glorie-zij-de-vader ?	
72	De eerste helft van een gebed bidden, waarna iemand anders verderbidt?	
73	De tweede helft van een gebed bidden, nadat iemand anders de eerste helft heeft voorgebeden?	
74	Een overdreven vrome vrouw?	
75	Een overdreven vrome man?	
76	Ingelijste plaat waarop een groot oog doorgaans in een driehoek is afgebeeld, met soms daarbij de tekst: 'God ziet mij. Hier vloekt men niet'?	

3. Het kerkelijke jaar

Hoe noemt u in uw dialect:

77	Kerkelijke feestdag door de week die als zondag gevierd wordt?	
78	Hoge kerkelijke feestdag, die in de kerk gevierd wordt, bv. Kerstmis of Pasen?	
79	Een feestdag waarop men niet verplicht is om naar de mis te gaan?	
80	Feestdag waarop de gelovigen verplicht zijn om de mis bij te wonen?	
81	Vasten- en onthoudingsdag op de eerste woensdag, vrijdag en zaterdag van elke jaargetijde?	
82	Heilige van wie geloofd wordt dat hij of zij iets of iemand beschermt en die daarom aanroepen wordt?	
83	Heilige naar wie iemand genoemd is?	
84	Patroonheilige van een bepaalde parochie, heilige naar wie de parochie genoemd is?	
85	24 december, de avond vóór Kerstmis?	
86	Mis die in de nacht van 24 op 25 december wordt opgedragen?	
87	Voorstelling van het kerstevangelie in de vorm van een stalletje, met daarin de figuren Jozef, Maria, het kind Jezus en eventueel de herders en de drie koningen?	
88	De beeldengroep van de kerststal?	
89	De eerste dag van de vastentijd, waarop de gelovigen in de kerk een askruisje gaan halen?	
90	De ratel die tussen Witte Donderdag en Pasen tijdens de mis wordt gebruikt in plaats van de altaarschel?	
91	De zaterdag voor Pasen, waarop men de tijd herdenkt dat Jezus dood in het graf lag?	

92	Zijn paasplicht vervullen, dat wil zeggen: rond Pasen te biecht en te communie gaan?	
93	De zondag na Pasen? Dit is de laatste dag waarop men zijn paasplicht kan vervullen door te gaan biechten.	
94	De feestdag 40 dagen na Pasen, waarop het ten hemel stijgen van Jezus gevierd wordt?	
95	De feestdag 50 dagen na Pasen, waarop wordt gevierd dat de Heilige Geest op de apostelen is neergedaald?	
96	Zes januari, de feestdag waarop het bezoek van de drie wijzen uit het Oosten aan het kindje Jezus herdacht wordt?	
97	Twee februari, feestelijke herdenking van het zuiveringsoffer dat Maria na de geboorte van Jezus moest brengen en van de opdracht van Jezus in de tempel en zijn ontmoeting met Simeon? Bij dit feest worden kaarsen gewijd en wordt het altaar van Maria met tal van kaarsen verlicht.	
98	25 Maart, de dag waarop de boodschap van de engel Gabriël aan Maria herdacht wordt?	
99	29 Juni, de dag waarop de heiligen Petrus en Paulus gevierd worden?	
100	15 augustus, de dag waarop de hemelvaart van Maria herdacht wordt?	
101	Eén oktober, de dag waarop de heilige Bavo gevierd wordt?	
102	Het brood dat op de feestdag van Sint-Hubertus (3 november) gezegend en uitgereikt wordt als afweer tegen hondsdelheid?	
103	Zijn er nog feestdagen van heiligen (bv. Sint-Marcus, Sint-Margaretha, Sint-Remigius, Sint-Michiël, ...) waarvoor u een dialectbenaming gebruikt? Zo ja, gelieve de benaming te geven en te zeggen om welke heilige het gaat.	

4. Processie

Hoe noemt u in uw dialect:

104 Hoe zegt u dat er een processie gehouden wordt?

Vul aan: *De processie...*

105 Strooisel bestaande uit bloemen, stukgesneden stengels, bladeren, afgestroopte varens en papiersnippers waarmee de straten versierd worden bij een processie?

106 Vaandeltjes, vlaggetjes die in de processie worden meegedragen en die men daarna mee naar huis mocht nemen?

107 Doek versierd met godsdienstige taferelen, die aan de dwarsstaaf van een kruis gehangen worden en die meegedragen wordt in de processie?

108 Rechthoekige troonhemel waaronder het Heilig Sacrament wordt rondgedragen in de processie?

109 Aan een lange stok gedragen lantaarn met daarin een brandende kaars die tijdens de processie naast het Allerheiligste werd meegedragen?

110 De witte hoofddoek in lichte, doorschijnende stof die jonge meisjes droegen tijdens de processie?

5. Bedevaart

111 Reis, meestal te voet, naar een heilige plaats, om er ter plaatse te bidden? Gelovigen ondernemen zo een reis om een gunst te vragen of om boete te doen.

112 Een bedevaart doen?

113 De bijstand van een heilige gaan afsmecken in een kerk of kapel waar die heilige speciaal vereerd wordt? Bv. in de zin: <i>Toen haar kind ziek was, ging ze verschillende keren ... in de basiliek van Onze-Lieve-Vrouw in Oostakker.</i> <i>(gaan dienen)</i>	
114 Vaantje of vlaggetje dat tijdens een bedevaart gedragen wordt en daarna als gedachtenis aan die bedevaart bewaard wordt?	
6. De sacramenten <i>Hoe noemt u in uw dialect:</i>	
115 Prentje ter herinnering aan de eerste of plechtige communie?	
116 De lessen die kinderen krijgen van de priester, kloosterlingen of vrijwilligers ter voorbereiding van hun Plechtige Communie?	
117 De inschrijving bij de pastoor van de verloofden voor het huwelijk?	
118 Enkele weken voor het huwelijk kondigt de pastoor van op de preekstoel aan dat het huwelijk binnenkort zal plaatsvinden. Daarbij noemt hij ook de namen en de woonplaats van de toekomstige echtelingen. Hoe zegt u dat de verloofden door de pastoor zijn genoemd als toekomstige trouwers? Bv. in de zin: <i>Jan en Mieke gaan trouwen, ze zijn vorige zondag ... in de kerk</i>	
119 Kent u een uitdrukking met als betekenis: “hun intentie om te trouwen is afgekondigd door de pastoor”. Bv. Jan en Mieke gaan nu heel binnenkort trouwen want ze zijn al... <i>(onder de geboon)</i>	
120 Periode waarin er zonder speciale toestemming niet kerkelijk getrouwd kon worden, meer bepaald in de advent en in de vasten?	
121 De bruid en de bruidegom tezamen genoemd?	

122	De stoet van familieleden en getuigen achter bruid en bruidegom aan bij het verlaten van de kerk (of het gemeentehuis)?	
123	Mis die opgedragen wordt ter gelegenheid van de echtverbintenis van twee mensen?	
124	Feest ter gelegenheid van een huwelijk?	
125	Als jonge priester de toog ontvangen, als symbool van zijn intrede?	
126	Het scheren van het hoofdhaar van priesters of paters zodat er enkel nog een kring rond het hoofd overblijft?	
127	Sacrament waarbij de bisschop iemand tot priester wijdt?	
128	Pas gewijde priester?	
129	De biecht afnemen als priester?	
130	Naar de kerk gaan om te biechten?	
131	Kent u een humoristische uitdrukking voor 'biechten'?	
132	Innerlijk besef van goed en kwaad; moreel bewustzijn? Bv. in de zin: <i>Voor je gaat biechten moet je eerst grondig je ...onderzoeken.</i>	
133	Een stervende de laatste sacramenten toedienen (biecht, communie, heilig oliesel)?	

7. Het geloof en de christelijke leer

Hoe noemt u in uw dialect:

134	Van de duivel bezeten zijn?	
135	Hoe zeggen gelovige mensen: "gelovig zijn"? Bij voorbeeld in een beleefde vraag aan iemand die men pas leert kennen: <i>Zijt ge ...?</i> (kerkelijk)	

136	Hoe noemen gelovige mensen op een afkeurende manier een ongelovige?	
137	Wat zeggen gelovige mensen van iemand die God loochent en Zijn geboden aan zijn laars lapt? Kent u hiervoor een uitdrukking met de woorden <i>God</i> en <i>gebod</i> ? Zo ja, gelieve de uitdrukking die in uw dialect gebruikt wordt, te noteren.	
138	Hoe noemen katholieke gelovigen iemand die de protestantse leer aanhangt?	
139	Welke afkeurende uitdrukking gebruiken gelovige en praktiserende mensen om aan te duiden dat iemand nooit een voet in de kerk zet? (<i>Hij gaat naar kerk noch kluis</i>)	
140	De zondagsplicht eerbiedigen, op zondag naar de mis gaan? (<i>de/zijn zondag houden</i>)	
141	Welk woord gebruikt men in het dialect voor het christelijke begrip 'naaste' (bv. in het gebod: Bemin je <i>naaste</i> gelijk jezelf)? (<i>evennaaste, evenmens</i>)	

8. De geestelijkheid

Hoe noemt u in uw dialect:

142	Een man die tot priester is gewijd, in het algemeen? Bv. in de zin: <i>Als je aan het Groot Seminarie studeert, dan leer je voor ....</i>	
143	Het gebied van een deken, gedeelte van een bisdom dat meer dan één parochie omvat?	
144	Priester die aan het hoofd staat van een parochie?	
145	Priester die de pastoor helpt de parochie te bedienen, hulp priester?	
146	Lid van een vrouwelijke geestelijke orde, kloosterzuster .	

147	Welk woord gebruikte men vroeger in het dialect om een kloosterzuster aan te spreken? Zei men <i>zuster</i> of gebruikte men een woord dat uit het Frans afkomstig is?	
148	Overste in een mannenklooster?	
149	Overste in een vrouwenklooster?	
150	Monnik van de orde van de heilige Franciscus van Assisi?	
151	Monnik van de orde van de heilige Dominicus? Veel van hen waren vroeger actief als missionarissen.	

Kent u nog andere woorden of uitdrukkingen i.v.m. kerk en geloof? Zo ja, gelieve ze hier te noteren en uit te leggen waarover het gaat.